

ral Kommandere Flaaden, og ønske, at Kommandoen paa Forterne og de mindre Krigsskibe, der maatte blive liggende her ved Kjøbenhavn i Tilfælde af Søforsvar, maatte underlægges en Officer af Flaaden, at man da havde en høiere Kommanderende, der kunde sættes paa en saadan Post. Naar man nu imidlertid er gaaet til at binde den anden Admiral til Bærstet, vil der være en ikke ringe Fare for, at man af Mangel paa tilstrækkeligt Personale af høiere Charge i Marinen kom til enten at underlægge den nævnte Kommando en Kommanderende af en lavere militær Grad, altsaa en dertil mindre egnede, eller maasse kom til at gaa ind paa den Tanke, som den høitærede Krigsminister udtalte for nogle Dage siden her i Thinget, at lade Kjøbenhavns Kommandant kommandere paa Forterne og over den Flaade, der var udenfor Kjøbenhavn. Ingen af Delene ønske vi, og jeg for mit Bedkommende forbeholder mig mellem 2den og 3die Behandling at tage dette Spørgsmaal op igjen, og jeg haaber da, at det skal lykkes at blive enige om en anden Forordning paa dette Omraade, som vilke medfører de mulige Ulemper eller ikke hinder saa haardt som det Forslag der foreligger. Der er endelig til Slutning en Bestemmelse, som vi have foreslaaet, nemlig Paragrafen, der gjør denne Lovs Strafftræden afhængig af Herlovens Vedtagelse. Det er en Bestemmelse, der bestandig har været opstillet fra Hertallets Side, hver Gang Søværnsloven i de senere Aar har været til Behandling, og altid er bleven vedtagen med stort Flertal, og ogsaa overhovedet i og for sig er en ganske naturlig Bestemmelse. Både finansielt og militært staa Søværnsloven og Herloven i en saadan Forbindelse, at det er naturligt, ja, jeg tør næsten sige selvsølgelig, at man vil se, hvorledes det gaar paa det ene Omraade, forinden man tager sin endelige Beslutning paa det andet. Jeg antager derfor heller ikke, at jeg behøver nærmere at motivere denne Bestemmelse, som jeg ikke tvivler om vil blive vedtagen, navnlig efter at der i Betænkningen ikke er udtalt fra det andet Mindretals Side, at der vil være nogen bestemt Modstand mod denne i og for sig meget naturlige Bestemmelse. Hertil kan jeg indskrænke mig.

Berg: Jeg har tidligere været saa heldig at kunne stemme sammen med den ærede sidste Taler i Forslag her, som Thinget har billiget, udtrykke min Interesse for Søværnets Udvidelse og Udvidelse. Denne Gang har jeg imidlertid ligesaa lidt som mine ærede Medforslagsstillere kunnet følge ham eller hans Nærmeste i den overdrevne Kjerlighed, de have kastet paa det ene Værn fremfor paa det andet, eller paa den Vej eller med Hensyn til den Maade, paa hvilken de have lagt det for Dagen. Jeg skal oplyse om, at Søværnet har i 12 Aar gennemsnitlig kostet 3,651,222 Kr. Jeg har ikke fra dette Beløb fradraget Leie

af Boliger i Nyboder o. s. v., thi det er jo Indtegter, som man ikke bør fradrage for at faae de egentlige Udgifter til Flaaden. Lager jeg de 10 sidste Aar, har Beløbet været 3,726,944 Kr., og tager jeg de sidste 5 Aar, har Beløbet været 4,084,931 Kr. Udgifterne have altsaa været i Stigning og have været det af den Grund, at der har været en Følelse her i Thinget af, at man vilde gjøre noget Mere for Søværnet saavel af Hensyn til Sømarineens Udvikling som af Hensyn til forskillige andre Forhold. Selsølgelig kommer her ogsaa med den Forøgelse af Nybygningskontoen, som i de senere Aar er kommen til ordinært, ikke extraordinært paa §. 23. De 5 sidste Aars Gjennemsnitsbeløb har altsaa været 4,084,931 Kr. Denne Venlighed mod Søværnet stemmer, som sagt, overens med vore Betragtninger tidligere, hvor vi som man vil lægge Mærke til, gjentagne Gange i vore Betænkninger have sagt, at vi maatte lægge forholdsvis større Vægt paa Flaaden end hidtil. S. 1866—67 var det endog meget alvorlig Overveelse, om man ikke kunde have delt endnu mere ligeligt i Henseende til det finansielle, mellem Hær og Flaade end man dengang gjorde. Man stod dengang lidt heldigere for denne Betragtning end nu; thi da var Nabostatens Marine ikke saaledes kommen frem, og det var endnu ikke saa fuldstændig klart, at Udviklingen af en Marine mere var et Hængselsmaal end et Sømandsmaal. Imidlertid erkjendte man i 1867, at det ikke lod sig gjøre. Man stod dengang paa den Betragtning: Vi maa som lille Land have alstykket Kraft, der bærer udbændet til at værges om Landet i Nødens Stund. Dige overfor denne almene Betragtning sagde man saa, at vi ikke kunde faste os over paa Flaaden med Hovedvægten eller ligeligt medmindre vi finansielt i den Grad vilde stille Fordringer til Landet, at man vilde dige tilbage derfra. Enten maatte man altsaa opgive at faae en meget væsentlig Del af det værnepligtige Mandstab, og bestemt til Tjeneste for Landets Forsvar, eller man maatte finde sig i en Deling, saaledes at man fik en efter Forholdene afsaaset Marine som Led af Forsvarsværnet. Det fandt man sig i dengang. Efter som Forholdene have udviklet sig siden, hvor, for at tage et enkelt Exempel fra Nabostatens, denne kan anvende en 50 Millioner Mark eller maasse Kroner aarligt paa sin Marine, og efter den Udvikling, den har taget, sammenlignet med andre, der kunne komme tilstede, er der ikke længere Spørgsmaal, om vi ved forholdsvis finansielt at faste os over Flaaden kunne som tidligere fikke os Beredømmet over Farvandede. Det Spørgsmaal foreligger ikke længere. Der bliver da et Skjøn, hvorledes vi med de finansielle Kræfter, vi raade over, maa dele mellem Forsvaret tilands og tilvands, saaledes at vi endnu kunne bevare den Hovedsætning: Alt det værne-